

"De IJsselstreek"

De IJsvogel

"De IJsselstreek"

De IJsvogel

Colofon

VOORZITTER:

Henk Hietbrink, Epserenk 26
7214AR Epse 0575-491992

PENNINGMEESTER & SECRETARIAAT:

Tineke Hirschler, Buddezand 16
7384 CA Wilp
e-mail: vwjijsselstreek@gmail.com

BESTUURSLID:

Wil Gerritse, Diepenveenseweg 8
8121DV Olst 0570-591983
e-mail: wil1gerritse@planet.nl

BESTUURSLID:

Harry Dijkerman, Het Wilgert 50
7214AW Epse
e-mail: harry-dijkerman@zonnet.nl

BESTUURSLID:

Jeroen Kuipers, Paul Rodenkolaan 98
7207CJ Zutphen, 0575-530059
e-mail: jkuipers01@gmail.com

REDACTIE:

Regien Vocks
e-mail: regien.vocks@ziggo.nl

Ellen Somhorst

e-mail: e.somhorst@hotmail.com

OPMAAK IJSVOGEL:

Jeroen Kuipers en Harry Dijkerman

VERZENDING:

Rennie Veldhuizen
e-mail: rennie.veldhuizen@gmail.com

ADVERTENTIES:

Albert Luning
e-mail: a.luning@upcmail.nl

Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

Inhoud

- 3 Van de Redactie
- 3 Vogels fluiten niet
- 5 Gouden lepelaar voor Gerard Boere
- 5 Limerick Keep
- 6 Jaarverslag 2015 VWG de IJsselstreek
- 9 Jaarverslag Patrijs van Salland
- 10 Die ooievaars eten alle weidevogels op
- 14 De Kerkuil
- 15 Nestkastenproject Sallandsche golfclub
- 17 Gierzwaluwen
- 17 Jeugd IJsvogel
- 18 Zomervogels in de winter
- 18 Kan een Kraai of Ekster kleuren zien?
- 19 Zeehonden & Flamingo's
- 21 Jaar van de Kievit
- 21 Vogels en zintuigen
- 22 Verliefde Zilvermeeuwen
- 23 Info Vogelwerkgroep
- 23 Info Excursie Rijnstrangen

Oproep aanleveren foto's

Heb je een foto die je graag op de cover of in de IJsvogel zou willen zien? Stuur deze dan naar **harry-dijkerman@zonnet.nl**. Enkele eisen voor de foto zijn dat deze scherp en goed belicht moet zijn. Minimale grootte 2,5 Mb.

Foto cover: Sneeuwgors gemaakt door Jeroen Kuipers

Van de redactie

Hallo Vogelaars, waar je buiten ook bent: op alle plekken om je heen fluit, piept en kwinkleert het in struiken en bosjes. Zelfs op de dakgoot laten de vogels van zich horen. Heerlijk dat voorjaar!

Ik wil eigenlijk mijn artikeltje in deze IJsvogel beginnen met een stukje tekst van Remco Daalder, stadsecoloog Amsterdam en acteur van De Gierzwaluw:

"Eind april arriveren de gierzwaluwen in onze dorpen en steden. Drie maanden lang maken ze daar misbaar. Eind juli verzamelen ze zich weer. Ze vliegen over bergketens, blijven even hangen in Italië of Spanje, steken dan de Middellandse Zee over en vliegen langs de Afrikaanse westkust of dwars over de Sahara heen naar de gebieden waar ze werkelijk thuishoren. Want de Gierzwaluw is geen stadsvogel. De Gierzwaluw is een bosvogel. Om preciezer te zijn een vogel van het regenwoud. Het grootste deel van het jaar vliegen onze Gierzwaluwen boven de wouden van Midden- en Oost-Afrika waarbij ze de regens volgen. Waar in Afrika het regenseizoen aanbreekt, daar zijn insectenexplosies. Miljoenen termieten gaan de lucht in voor hun bruidsvlucht. Daar moet je bij zijn, als Gierzwaluw. Of het nu in Congo of Tanzania is, in het voorjaar, begin april verzamelen al onze Gierzwaluwen zich aan de Afrikaanse westkust. Dan breken in Liberia de voorjaarsregens uit. De lucht ziet dan zwart van de Gierzwaluwen, die zich volvreten voor hun vlucht naar het noorden. Dat lukt zo goed dat ze bij aankomst op hun West-Europese broedplekken tien gram meer wegen dan normaal. Ze beginnen in uitstekende conditie aan het broedseizoen in een omgeving die hun vreemd is maar die geweldig voordeel biedt: overal nestelruimte in merkwaardige stenen bouwsels die de mensen huizen noemen."

Maar dat is vooruitkijken naar het einde van april. We kunnen nu nog genieten van alles wat het voorjaar biedt.

Een erg belangrijk punt hier is dat er door de Junior Vogelclub gezocht wordt naar mensen die de jeugd willen begeleiden en enthousiasme over willen brengen. Erg veel vogelkennis is geen vereiste. De Jeugd gaat op zondagen op pad. Je hoeft niet iedere keer beschikbaar te zijn. Het is ook mogelijk om het in een groepje met meerdere mensen te doen. Voor informatie: neem contact op met Mark Hoksberg, tel. 06-24129174.

Hierna moet het natuurlijk ook nog gaan over wat er allemaal in deze IJsvogel is geschreven. Als eerste staat er in dit nummer de echt allerlaatste Limerick die we van Keep hebben ontvangen. Geniet nog een keer zoals ook Keep altijd heeft gedaan met het maken van zijn "dichtsels". Verder wordt Gerard Boere gefeliciteerd met de Gouden Lepelaar, de bijzondere prijs van Vogelbescherming Nederland. Deze onderscheiding wordt jaarlijks uitgereikt aan een persoon die een meer dan gewone bijdrage heeft geleverd aan de bescherming van vogels. De jeugd heeft twee prachtige tekeningen gemaakt, dank je wel Joris en

Myrthe! Natuurlijk vinden jullie in dit voorjaarsnummer het Jaarverslag van het afgelopen jaar. Ook van de Patrijs van Salland hebben we het jaarverslag opgenomen. Jeroen heeft een interessant artikel geschreven over hoe het nu zit met het eten van weidevogels bij Ooievaars. Ook aan bod in dit nummer komen: Kerkuil, Kievit, Gierzwaluw en als tropische verrassing Flamingo's. Rest mij nog jullie veel leesplezier te wensen en natuurlijk nog veel meer plezier bij jullie waarnemingen in bos en veld.

Ellen Somhorst

Vogels fluiten niet

Fluiten is het geluid dat het resultaat is van een luchtstroom die langs een kleine opening gaat. Een blokfluit, een fluit op een ouderwetse locomotief en de mens kan fluiten. In alle drie de gevallen is sprake van een luchtstroom. Vogels doen dat heel anders. Onder in de luchtpijp hebben ze een orgaan, de syrinx, dat door trillingen geluid voortbrengt.

De syrinx bestaat uit kraakbeenringen rond de luchtpijp waartussen membranen gespannen zijn. Loopt er lucht door de pijp dan gaan de membranen trillen en dat brengt geluid voort. Dat geluid kan beïnvloed worden door verlenging of verkorting van sommige spieren. Denk aan een trommelvel: hoe strakker gespannen, hoe hoger de toon.

Zangvogels beschikken over vijf paren van die spieren en kunnen daardoor meer variatie aanbrengen in het geluid. Ze zijn zelfs in staat verschillende tonen tegelijk ten gehore te brengen. Ook kunnen ze tegelijkertijd geluid voortbrengen en in- en uitademen, te vergelijken met het spel op de didgeridoo.

Dit en veel meer is na te lezen in een uitstekend boek over vogelzang: Wat zingt daar? Door Dick de Vos en Luc de Meersman.

Hallo **JUMBO**

Brinkman
Gorssel

Verjaardag?
Vergadering? Kerst
Reünie? Borrel?
of gewoon Jubileum?
'n leuk Feestje?

**20-150
PERSONEN**

**Vier het bij
Eetcafé de Hoek!**

Een compleet & gezellig feest op maat!
We hebben een sfeervolle feestzaal geschikt tot
60 personen direct achter het voorcafé.

Méér dan 60 personen?

Geen probleem, want dan draaien we de zaak om.
Het café wordt de feestzaal en de feestzaal wordt het café.

EETCAFÉ DE HOEK

JOPPELAAN 5, 7213 AA GORSSEL. TEL.: 0575-492263. WWW.EETCAFE-DEHOEK.NL

Brand

control rooms
meld- en controlekamers

interieurs
projectinrichting en speciaalmeubilair

Duurstedeweg 13
Postbus 311
7400 AH Deventer

T 0570 63 70 55
F 0570 63 13 44
E info@branddeventer.nl
W www.branddeventer.nl

Gouden lepelaar voor supervogelbeschermer Gerard Boere

Vogelbeschermer Gerard Boere heeft op 12 december tijdens de Ringersdag in Wageningen uit handen van bestuurslid Fieke van der Lecq van Vogelbescherming Nederland de Gouden Lepelaar ontvangen. Deze onderscheiding wordt sinds 1974 door Vogelbescherming uitgereikt aan iemand die zich op uitzonderlijke wijze inzet voor het beschermen van vogels. Gerard heeft veel voor de bescherming van trekvogels betekend. Zowel nationaal als internationaal, tot in de voormalige Sovjet Unie aan toe.

Gerard zet zich al meer dan 40 jaar in voor de bescherming van vogels, zowel privé als werkgerelateerd. Nationaal, maar ook internationaal. Hij heeft een enorme inspanning geleverd voor de bescherming van trekvogels naar Afrika, waarin onze eigen Waddenzee een zeer belangrijke rol speelt. Zonder Gerard zou het African-Eurasian waterbird Agreement (AEWA) er letterlijk niet zijn. Daarmee is een zeer belangrijk instrument ontstaan voor de bescherming van onze trekvogels. Ook na zijn pensionering is hij hier veel tijd in blijven steken. Samen met zijn vrouw stelde hij regelmatig hun huis open voor Russische wetenschappers en vogelbeschermers.

Vertrouwen

Een Kerkuilen vrouw uit Blackburncity,
vond haar man niet langer meer pretty.
Des nachts ging haar vent,
naar een adres onbekend.
En overdag Ja dan pit-tie.

Keep

Opleiden van vrijwilligers

Daarnaast heeft Gerard Boere veel betekend voor de vogels in de IJsselstreek, onder meer door het inspireren, ondersteunen en opleiden van mede-vrijwilligers als ringers. Ook in Frankrijk heeft Gerard ringers opgeleid. Gerard fungeerde naast ringer, opleider en inspirator vooral ook als belangrijk adviseur en vraagbaak voor het Vogeltrekstation bij moeilijke kwesties. De veelzijdigheid en betekenis van zijn werk, zorgen ervoor dat Gerard een terechte winnaar van de Gouden Lepelaar is.

Gerard was zeer verrast over deze prijs die voor hem als een volkomen verrassing kwam:

"Ik was dan ook behoorlijk overdonderd toen ik Fred Wouters zag binnenkomen met daarachter Ella en onze kinderen met aanhang en kleinkinderen, Henk Hietbrink Ik was erg onder de indruk van de lovende toespraak van Fieke van der Lecq en daarop volgende uitreiking van de Gouden Lepelaar en ik weet dat het niet zomaar een onderscheiding is."

Op deze plaats feliciteren wij Gerard nogmaals met zijn meer dan verdiende onderscheiding.

Bestuur VWG "de IJsselstreek"

JAARVERSLAG 2015 VWG IJSELSTREEK

Voorwoord bestuur

Het bestuur kijkt terug op een bestuurlijk rustig jaar maar het was wel een jaar met een zwart randje. Twee leden zijn overleden - Ard Kremers die we niet zo vaak zagen - en Jaap Kloezeman die we altijd en overal zagen. We zullen zijn humor en opgeruimde humeur missen evenals zijn limericks.

Extra inzet in tijd ging dit jaar zitten in het project "Patrijs van Salland" en in het maken en ophangen van 60 gierzwaluwnestkasten. Dit jaar hebben we ook extra geïnvesteerd om onze reserve wat te beperken. We hebben een aantal middelen aangeschaft die passen binnen de doelstelling van de vereniging. Verder is 2015 een jaar waarin we met zijn allen vooral druk zijn geweest met de jaarlijkse activiteiten op het gebied van vele tellingen, het maken en plaatsen van nestkasten en ooievaarspalen en de excursies en ledenavonden. Wij bedanken vanaf deze plek alle actieve leden weer voor hun inzet! Zonder jullie zou de VWG niet bestaan.

Algemeen

Ada trad terug uit het bestuur en werd opgevolgd door Jeroen Kuipers. Het bestuur bestaat uit vijf personen. Gebleken is dat de teruggang in de omvang van zes naar vijf personen geen problemen heeft opgeleverd.

De vereniging groeit licht in omvang van 135 eind 2014 naar 146 leden eind 2015. De groei komt meestal van oud-cursisten waarmee de waarde van het organiseren van cursussen wordt bewezen. Daarnaast worden mensen vooral via mond-tot-mondreclame lid.

De financiën van de vereniging zijn meer dan op orde. In 2015 werden om die reden een aantal belangrijke investeringen gedaan die passen in de doelstellingen van de vereniging. Er werd een veilige ladder aangeschaft om op hoogte te kunnen werken. Ook werd geïnvesteerd in de aanschaf van (hijs)netten voor het ringen, in een nieuwe laptop en in speakers voor het inventariseren van patrijzen.

Excursies en ledenavonden

Het maandelijkse excursieprogramma van halve of hele dagen kende een goede deelname. In totaal waren er 10 excursies dit jaar. We gingen naar wat nieuwe bestemmingen zoals de Kil van Hulwenen en Herwijnen en Kropswolde. Begin november zochten we het ver weg met een (succesvolle) excursie naar Diepholz voor de Kraanvogels.

In 2015 zijn er tien ledenavonden geweest. Het aantal bezoekers zit tussen de 24 en 34 per avond. Er zijn actuele mededelingen vanuit het bestuur en vanuit

de leden. Daarna is een inhoudelijk gedeelte met in- en externe sprekers. We hadden een aantal lezingen door externe sprekers over de Raaf en over Grauwe Kiekendieven. Enkele avonden werden verzorgd door onze eigen leden met lezingen over geotagging, ganzen en over de reis naar Tarifa.

Cursussen

In 2015 is er uitsluitend een beginnerscursus gegeven. Voor 2016 staan meerdere cursussen op de planning.

Communicatie

Van ons blad de "De IJsvogel" verschenen in 2014 opnieuw 3 edities in april, september en december. Wij zijn vanaf medio 2016 overgestapt naar een andere drukker omdat het mogelijk bleek om daar zonder (noemenswaardige) meerkosten het blad geheel in kleur te kunnen drukken. Dat betekende ook een overgang van A5-formaat naar A4-formaat. In september verscheen het eerste exemplaar in de nieuwe vorm. Maandelijks (m.u.v. de zomermaanden) mailde het bestuur een Elektronische Nieuwsbrief. De website is en blijft een mooi communicatiemiddel en wordt goed actueel gehouden. Een hele prestatie!

Voor- en najaarsweekend Texel/Texel

Omdat Texel ook in het voorjaar veel interessants te bieden heeft, ging de voorjaarsreis in mei 2015 dit keer ook naar Texel. Tweeëntwintig leden gingen mee. De accommodatie was een klassieke kampeerderij. Het weer werkte goed mee. Per fiets en te voet werd het eiland verkend. De meest bijzondere waarneming was de Morinelplevier middenin een akker. Maar er werd ook erg genoten van de 'gewone soorten' zoals de Kluten en Grote sterns.

In het eerste weekend van oktober ging er een groep van tien personen naar Texel. Naast de kampeerders met tent of camper waren er ook enkele deelnemers die een B & B hadden geboekt. Het weer zat dit jaar mee, maar er werden niet veel bijzondere soorten waargenomen.

Er waren heel veel Grutto's en verder als vermeldenswaardige waarnemingen een Kleine zilverreiger en een Kanoetstrandloper.

Jeugd

In 2015 is er geen jeugdcursus geweest. De junior vogelclub gaat iedere 14 dagen op pad om vogels, maar ook dassen, wilde zwijnen of vissen te bekijken. De club bestaat eind 2015 uit 14 leden, waarvan er gemiddeld zo'n 8 meegaan. Er zijn in de loop van 2015 een aantal kinderen bijgekomen, sommigen zijn met vriend(innet)jes meegekomen, anderen via de website. Er zijn altijd een paar afhakers als kinderen ouder worden en andere interesses krijgen. Maar er

is ook altijd aanwas waardoor het totale aantal redelijk stabiel is. Wie weet zien we er in de toekomst nog weer een aantal van terug.

Ooievaars globale cijfers

In 2015 hebben er in de IJsselvallei rond de 120 paren een broedpoging ondernomen die gezamenlijk gezorgd hebben voor zo'n 200 uitgevlogen jongen. Het is dit jaar gelukt om op 58 nesten de jongen te ringen waaronder ook 14 boomnesten. Het totaal aantal geringde jongen bedroeg 125 waarvan 30 jongen uit boomnesten. Het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen per broedgeval komt dit jaar op 1,6.

WOP (Werkgroep Onderzoek en Publicatie)

Over het jaar 2014 heeft de WOP een eigen jaarverslag opgesteld dat medio 2015 is gepubliceerd op de website. Het verslag is ook in hardcopy verschenen en uitgegeven aan de leden van de WOP, de tellers en aan SOVON. Via deze werkgroep vindt de coördinatie en eventuele publicatie van alle inventarisatieactiviteiten plaats. Een groot project dat eind 2012 is gestart, betreft het Atlasproject van Sovon waaraan vele leden actief deelnemen en dat doorloopt tot en met 2015. Ook dit jaar zal de werkgroep weer een eigen jaarverslag opstellen.

Ringactiviteiten in 2015

Er wordt op diverse vaste plekken gevangen en geringd: de CES-activiteiten (Constant Effort Site) met een vangplek tussen Eefde en Almen (ook ONG-locatie genoemd: één van de weinige plekken waarbij in een bosrijke omgeving wordt gevangen) en een vangplek in de buurtschap Hengforden (Olst). Ook zijn er projecten voor de Ringmus, de Huismus en de Geelgors.

Daarnaast worden in het broedseizoen op landgoed Dorth de jongen en de oudere broedende vogels geringd en in de winterperiode worden daar de in de kasten slapende vogels geringd.

Dankzij de financiële medewerking van de VWG konden wij voor de ONG-locatie een hijsnetinstallatie kopen. De vangsten op ONG zijn daarna zeker met tenminste 30% toegenomen vooral ook buiten het broedseizoen.

Er zijn momenteel drie ringers in opleiding.

Door de actieve ringers werden in totaal 3875 nieuwe vogels geringd en 979 vogels teruggevangen: totaal 4836 vogels. Alle gegevens zijn ingevoerd in de centrale database GRIEL van het Vogeltrekstation.

Over de jaren 2014 en 2015 komt een apart en uitgebreider verslag over het ringwerk met meer details en tabellen.

Ooievaarsringen Terwolde

Donderdagploeg

Een aantal leden houdt zich wekelijks bezig met het maken van allerlei soorten nestkasten, o.a. voor Mezen en Steenuilen en ook maken ze ooievaars (paal)nesten. Eind 2014 kregen we subsidie (onder de noemer maatschappelijke activiteiten) van de provincie Overijssel voor het maken en plaatsen van 60 gierzwaluwkasten in Deventer. We besloten daar zelf nog geld bij de te doen en zo werden er 100 gierzwaluwnestkasten gemaakt. Een tiental hiervan werd particulier verkocht. De kasten werden in april geplaatst. Het project was een enorme klus maar het resultaat mocht er zijn; een aantal kasten werd direct al in bezit genomen door de Gierzwaluwen. Als tweede grote project werd, op kosten van de vereniging, een huiszwaluwtil gemaakt die in oktober werd geplaatst bij het infocentrum in den Nul.

We kregen ook subsidie van Vogelbescherming voor het maken en plaatsen van een boomnest voor de Visarend. Dit moet nog gebeuren, in het voorjaar van 2016 moet het gebruiksklaar zijn. De nestkasten en de ooievaarsnesten worden vooral verkocht aan particulieren en organisaties. Ook hangt de VWG zelf nestkasten op en draagt dan ook zorg voor het monitoren en schoonhouden van deze kasten. De donderdagploeg heeft ook het toezicht op en schoonhouden van de vogelkijkhut in de Hengforderwaarden op zich genomen. De hut wordt veel gebruikt en Staatsbosbeheer is blij met onze inzet.

Gierzwaluwen

In samenwerking met leden van het IVN Deventer, leden van onze vereniging en met hulp van particulieren die geïnteresseerd zijn in Gierzwaluwen, coördineert de VWG het inventariseren van Gierzwaluwen in de gemeente Deventer. In 2014 is er voor het eerst geïnventariseerd. In 2015 werd dit voortgezet. Er waren dit jaar 15 tellers en er werden ook nieuwe wijken geteld. Er werden in totaal 89 nestplaatsen gevonden (54 in 2014). De Zandweerd heeft de grootste concentratie, gevolgd door het centrum en de wijk Colmschate-Zuid. Het is goed om te weten hoe

Moeilijke/pijnlijke voeten? Kom naar René Vos Outdoor & Sports in Gorssel

Podologisch schoenadvies

Uitgebreide collectie wandel/ bergschoenen
van vierdaagse-schoen tot expeditie schoen.

Hoofdstraat 39 / Gorssel
Tel. 0575 - 49 39 89
www.rene-vos.nl

di t/m do 10.00 - 18.00
vr 10.00 - 20.00
za 09.30 - 17.00

In de Walstraat 39 en 45 is Roemar koffiebranderij /proeverij gevestigd op nr. 39 vind u de heerlijkste thee zowel los als trendy theebeuideltjes en de granny's winkel met bijvoorbeeld de wereld beroemde granny's appeltaart

Op nr 45 in De Blauwe Kamer is de koffiebranderij en de koffie speciaalzaak gevestigd waar op ambachtelijke wijze de fair-trade koffie gebrand worden. In de winkels vind U hele bijzondere kadootjes.

Bijzonder zijn de koffie of thee proeverijen waar U uitleg krijgt over het hoe en wat van koffie of thee onder het genot van een aantal kopjes

KOFFIE & THEE Roemar Koffiebranderij

Walstraat 39 en 45
7411 GJ Deventer
06 4227 0957

www.roemarkoffiebranderij.nl

MAATSCHAP MENKVELD/WIJNBERGEN STEUNT
DE VOGELWERK GROEP "DE IJSELSTREEK".
DEELNEMER KOEIEEN EN KANSEN.

de gierzwaluwstand is in Deventer. Daarnaast is het in verband met preventie en bescherming van belang om te weten waar deze nesten zich bevinden.

Highlights 2015

Een vermeldenswaardige gebeurtenis is de toekenning van de Gouden Lepelaar aan Gerard Boere. De Gouden Lepelaar is een onderscheiding van Vogelbescherming die onregelmatig wordt uitgereikt aan personen met een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan onderzoek en bescherming van vogels.

Vooruitblik

Er staan in 2016 verder weer de nodige traditionele activiteiten op het programma. Er zullen in 2016 drie cursussen plaatsvinden: de beginnerscursus, de (vernieuwde) wintercursus en een jaarcursus. Dit heeft invloed op het excursieprogramma dat om die reden 'dichter bij huis' plaatsvindt.

We hopen een kunstnest voor de Visarend te realiseren in de Hengforderwaarden. Op het programma staan ook nog het maken en plaatsen van een nestkist voor de Oehoe en nog één of twee huiszwaluwvillen.

Bestuur VWG IJsselstreek

Jaarverslag 2015 Patrijs van Salland

Samenwerkende partijen

In Patrijs van Salland (PvS) werken de volgende organisaties samen: IVN Wijhe Olst, Vogelwerkgroep IJsselstreek en Wildbeheer Eenheden in Salland: WBE Heeten en Omstreken heeft voor dit project samenwerking gezocht met WBE IJsselstreek, WBE Salland Midden en WBE de Koerkamp. ANV Groen Salland zorgt voor de administratieve en praktische ondersteuning.

Activiteiten en resultaten

Patrijzen tellen

Een instructieavond over telmethodieken (visueel of met geluid van roepende patrijsman) en rapportage werd gehouden op 18 februari voor 29 deelnemers in de Sallandse kamer in Wijhe. Verkregen ervaringen, resultaten, problemen en oplossingen werden op 23 april besproken in de Jachthut aan de Nieuwe Deventerweg met 18 deelnemers.

Er zijn door een twintigtal vrijwilligers voorafgaand aan het broedseizoen 26 tellingen uitgevoerd waarbij op 182 punten geteld werd via geluid volgens de door Sovon aanbevolen methodiek. Op basis van de resultaten zijn de werkgebieden voor 2015 bepaald. Deze

gebieden werden regelmatig op aanwezigheid van patrijzen gecontroleerd.

Er werden in totaal 141 waarnemingen doorgegeven en 479 patrijzen waargenomen. Er waren 18 meldingen van ouders met jongen. Twee nesten werden gelokaliseerd waarvan helaas één nest uitgemaaid was. De waarnemingen worden nog verder geanalyseerd.

Habitatverbetering

Er is onder de regie van de Patrijs van Salland in totaal 17.000 m² grond ingezaaid met een voor de patrijs attractief kruidenmengsel en er werd in totaal 390 m meidoornhaag gepoot.

Nest- en foerageerlocaties

Er is een begin gemaakt met verzamelen van gegevens over nestlocaties en beschikbaar voedsel. De eerste indruk is dat patrijzen graag broeden langs wegen en nabij boerderijen en woningen. Vegetaties waar voedsel gezocht wordt, bevatten vaak Knopkruid, Melganzenvoet, Perzikkruid, Zwaluwtong, Varkensgras en Vogelmuur. Hier zijn tot nu toe geen specifieke insecten aangetroffen maar vooral vliegjes en bladluizen.

Publiciteit en communicatie

De website www.patrijsvansalland.nl is geactualiseerd en fungeert in toenemende mate als meldpunt voor patrijzenwaarnemingen. Er is een papieren nieuwsbrief uitgegeven in een oplage van 500 stuks. Deze nieuwsbrief is daarnaast ook digitaal verspreid. Deze wijze van verspreiding zal voortaan gevolgd worden. Informatie over het project is ook gegeven met een kraam op verschillende fairs.

Financiën

PvS ontving bijdragen van verschillende instanties: SBNL die het bewind voert over het Baron en Barones van Hemert tot Dingshof-Coldewey-Fonds, van de Vogelwerkgroep IJsselstreek uit Deventer en van Vogelbescherming Nederland. Ook betaalde een aantal Wildbeheerseenheden mee aan zaadmengsels. Het subsidiebedrag van SBNL is opgedeeld in 5 gelijke delen. ANV Groen Salland heeft de financiële administratie gevoerd. Er is over 2015 € 2.280 uitgegeven, waarvan € 1.023 ten laste van de bijdrage SBNL.

Conclusie

Al met al een nog bescheiden, maar toch hoopvol begin. We werken eraan onze activiteiten gestaag uit te breiden en zodoende de patrijs (en alle fauna waarvoor de patrijs symbool staat) de kans te geven die het verdient.

Die Ooievaars eten alle weidevogels op!

Feit of fictie?

Met het toenemen van het aantal Ooievaars en de dramatische achteruitgang van de weidevogels als Grutto en Kievit is voor veel mensen de link snel gelegd: "de weidevogels worden allemaal opgegeten door die Ooievaars". Leden van VWG De IJsselstreek worden dan ook regelmatig met de stelling geconfronteerd wanneer zij bezig zijn met veldwerk of gewoon vogels aan het kijken zijn.

Is dit waar, een klein beetje waar of complete onzin?

In dit artikel wil ik aan de hand van literatuuronderzoek, eigen waarnemingen en het biotooponderzoek van VWG De IJsselstreek kijken of hier iets over te zeggen valt.

Voedselbehoefte van een Ooievaar

De hoeveelheid voedsel en vooral ook de kwaliteit van dit voedsel dat Ooievaars aan hun jongen kunnen geven, zijn bepalend voor het broedsucces. Daarnaast is het ook bepalend voor de conditie en overlevingskansen van de Ooievaars buiten het broedseizoen.

Een studie in Polen (Jakub Z. et al. 2006) naar de voedselbehoefte en samenstelling van het dieet komt tot het volgende: caloriebehoefte van een paar Ooievaars tijdens het broedseizoen bedraagt 5481 KJ/dag en voor een bijna volgroeid kuiken 3750 KJ/dag. Bij een verblijf van 144 dagen gedurende het broedseizoen en een gemiddelde energiewaarde van het voedsel van 4.4 KJ/gram biomassa heeft een ouderpaar dat jongen groot moet brengen voor zich zelf 179,4 kilogram voedsel nodig. Een paar zonder jongen eet ca. 141,7 kg gedurende 130 dagen.

Een jonge ooievaar krijgt vanaf het moment van uitkomen tot aan de eerste vlucht 43,3 kg voedsel aangeboden. Na het uitvliegen, krijgt het nog de volgende 10 dagen totaal 3 kg voer en vangt het zelf ook nog eens 2,5 kg.

Als we dit allemaal bij elkaar optellen, heeft een paar Ooievaars met twee jongen gedurende het broedseizoen ruim 276 kg voer nodig. Vogels met meer jongen moeten uiteraard nog veel meer voer bij elkaar zoeken en gebruiken zelf ook meer energie en hebben dus ook een grotere voedselbehoefte (paar met 1-2 jongen: 1141 g/dagen een paar met 3-6 jongen: 1317 g/dag).

Voedselonderzoek

Naar het foerageren en de voedselsamenstelling is in de loop van de jaren al erg veel onderzoek gedaan. De Ooievaar is een opportunist en het dieet bestaat dan ook voor een belangrijk deel uit de prooien die

het meest aanwezig en/of makkelijk te krijgen zijn. Zodoende zal het dieet van Ooievaars binnen het verspreidingsgebied verschillen door het verschil in habitat, weersomstandigheden, heel verschillende prooidieren en de dichtheid van de prooidieren. Het onderzoeken van de voedselsamenstelling is op verschillende manieren uitgevoerd: braakbalonderzoek, maagonderzoek bij overleden Ooievaars, observeren via telescoop of camera. Bij één onderzoek werd de bek van jonge ooievaars dichtgemaakt met behulp van een leren kapje en werd het voedsel dat door de ouders in het nest werd gegooid eerst geanalyseerd alvorens het aan de jongen werd gegeven (Krapivnyj 1957, Körös 1992).

Hoeveel energie (calorieën) een prooi oplevert, hangt af van de grootte en vooral van de hoeveelheid vet die het bevat. Vet geeft verreweg de meeste calorieën (+39 KJ/g biomassa) en het is dan ook logisch dat carnivoren, en dus ook Ooievaars, een voorkeur hebben voor dergelijke prooien. Een onderzoek naar voedselvoorkeur in gevangenschap (Kwiecinski et al. 2006) waarbij 29 Ooievaars gedurende 10 dagen een dieet kregen aangeboden van zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën, insecten en regenwormen maakt dit duidelijk. De voorkeur van de meeste vogels ging uit naar zoogdieren, gevolgd door vogels en vis. Insecten en regenwormen werden bijna volledig genegeerd.

Als we dit beeld van Poolse Ooievaars vergelijken met de tientallen onderzoeken (ook binnen ons werkgebied) naar de voedselsamenstelling, het foerageeronderzoek (Roodbergen 2011) en eigen waarnemingen uit 1994 van vrij levende Ooievaars, dan komt er een geheel ander beeld tevoorschijn. In Nederland en de landen direct om ons heen laten alle onderzoeken naar braakballen zien dat ongewervelden veruit het overgrote deel van het voedsel uitmaken waarbij het dan vooral gaat om kevers, sprinkhanen en regenwormen. Deze prooien zijn waarschijnlijk het meest voor handen en zeker in de fase waarin de jongen klein zijn het belangrijkste. Als de jongen groter zijn, worden de prooien ook groter, maar ook dan blijven ongewervelden een groot deel van het menu uitmaken. Voor wat betreft regenwormen kan het aandeel ook sterk verschillen. In vochtige gebieden, op net gemaaid gras en net geploegde akkers, zijn deze een makkelijke prooi en kunnen ze op een bepaald moment wel 55% van de bemachtigde biomassa uitmaken (Pinovska). Als het droger wordt of het gras wordt hoger, dan wordt deze voedselbron onbereikbaar en zullen andere prooien de boventoon voeren. Naast ongewervelden werden er in de braakballen en op de nesten ook resten gevonden van gewervelden zoals muizen, mollen, amfibieën, vissen, vogels en reptielen. In gebieden waar bepaalde diersoorten veelvuldig voorkomen, zie je ook dat rivierkreeften, hamsters, slangen en schorpioenen worden gegeten.

Opvallend is dat het aandeel vogels als prooi in alle onderzoeken erg laag of zelfs afwezig is. Bij een

braakbalonderzoek in de centrale Balkan (Muzinic 1992) waarbij 504 braakballen van 257 nesten werden onderzocht alsook de prooiresten in de nesten, werden de restanten van 33 jonge vogels aangetroffen, verdeeld over 10 soorten (Kwartel, Fazant, Waterhoen, Meerkoet, Wilde Eend, Soepeend, eend species, duif sp., rietzanger sp. en Ekster). De resten van de vogels werden voornamelijk als uitgebraakte restanten in het nest gevonden en niet in braakballen. Dit geldt ook voor restanten van grotere zoogdieren. Het merendeel van de prooien bedroeg insecten (44 soorten), daarnaast onder andere ook vissen (11 soorten), zoogdieren (7 soorten) en reptielen (8 soorten). Helaas werd er niet aangegeven in welke hoeveelheden of percentages deze prooien werden gevangen.

Naast braakbalonderzoek is er ook veldonderzoek gedaan naar het foerageren van ooievaars (Haverschmidt 1949, Krapivny 1957, J. Rooth 1957, D. Jonkers 1982, Pinowska 1985, Roodbergen et al. 2011, Bijlsma 2012). Uit deze waarnemingen blijkt dat vogels slechts zelden worden gevangen. Eén onderzoek (Krapivny) geeft aan dat onder de 30.758 prooien die aan de jongen werden gevoerd slechts 7 vogels en de restanten van 4 eieren zaten. Wanneer een prooidier, en dus ook vogels, veel voorkomt en makkelijk te pakken is, zal de Ooievaar dat zeker benutten. Zo maakt een onderzoeker (Profus 2006) melding van het leegroven van een kolonie Witvleugelsterns door Ooievaars in Polen, maar dit blijft erg uitzonderlijk. Verder is het weer hetzelfde beeld: regenwormen, insecten, muizen (zeker in invasiejaren), mollen en kikkers. Jonkers meldt de vangst van een hermelijn tijdens foerageeronderzoek rondom Schoonrewoerd. De verdeling van de prooien was 86,2% ongewervelden (27,5% biomassa) tegen 13,8% gewervelden (72,5% biomassa). Pinowska kwam bij observaties van foeragerende Ooievaars in Polen tot ongeveer dezelfde verdeling: 25% gewerveld en 75% ongewerveld.

Ook tijdens het onderzoek met gezenderde Ooievaars (Roodbergen et al. 2011) en de tientallen routes die in het kader van het biotooponderzoek van de Ooievaars in de regio Gorssel en wijde omgeving zijn gedaan, is niet één keer waargenomen dat er een vogel werd gevangen. De meeste tijd prefereerden de Ooievaars kort, net gemaaid grasland en de verdeling van prooidieren naar grootte tijdens dit onderzoek was als volgt : 70% zeer klein, 25% klein, 2% groot en 1% zeer groot. Aangetekend moet worden dat de waarnemingen vanaf de weg zijn gedaan en dat bepaalde foerageergebieden niet goed konden worden bekeken. Uit de satellietgegevens bleek wel dat bijvoorbeeld singels en kruidenrijke randen in de fase dat er kleine tot grote jongen aanwezig waren, geprefereerd werden. Mogelijk omdat hier juist grotere prooidieren aanwezig waren, welke toch wel van levensbelang zijn voor een gezinnetje Ooievaars, want met alleen ongewervelden (weinig KJ/biomassa) wordt het wel erg moeilijk om de jongen groot te

brenge.

In het kader van de vraagstelling zijn vooral de onderzoeken uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw interessant want naast de toen talrijke Ooievaars leefden er nog volop weidevogels die veelal hetzelfde habitat prefereerden als de Ooievaar en toch stonden ze niet veelvuldig op het menu. Het valt niet te ontkennen dat er vogels worden gegeten maar het behoort tot de uitzonderingen. De manier van foerageren van een Ooievaar bestaat uit rustig lopen en pikken wat voor de poten komt. Aangezien weidevogels nestvlinders zijn en al snel na het uitkomen kunnen lopen en rennen, weten ze zich in de meeste gevallen uit de voeten te maken. Hierin zitten wel wat verschillen, zo foerageren jonge Kieviten op open, kort grasland en drukken ze zich bij gevaar. Hierdoor zijn ze wel makkelijker te pakken door predators dan bijvoorbeeld een Gruttojong, welke zich de eerste dagen verstopt in het hoge gras. Daarnaast is gebleken dat Ooievaars een sterke voorkeur hebben voor het foerageren op net gemaaid grasland en/of net bewerkt akkerland. Hier zijn grotere prooien (dat kunnen ook vogels zijn) gemakkelijk op te sporen en veelal gewond door het maaien, een makkelijke prooi dus.

Foto Harry Dijkerman

Achteruitgang weidevogels

De oorzaak voor de achteruitgang van de weidevogels moet toch echt ergens anders gezocht worden. Voor bijvoorbeeld de Grutto begon de afname al in de jaren zestig van de twintigste eeuw (er waren toen nog maar enkele Ooievaars over). Het zette door in de jaren tachtig en negentig (toen ca. 330 paar Ooievaars). De Grutto was toen al in veel gebieden verdwenen, juist op plekken waar helemaal geen Ooievaars voorkwamen. De grootschalige ruilverkaveling en intensivering van de landbouw worden gezien als de grootste reden van de achteruitgang. Om hogere opbrengsten te realiseren, werden landbouwgronden ontwaterd, zwaar bemest en intensief beweid en gemaaid. Door deze maatregelen kent Nederland de hoogste productie/ha ter wereld en de daarmee gepaard gaande hoogste stikstofgift/ha ter wereld. Ontzettend goed voor de opbrengsten en

Proef 't bij restaurant 't Arsenaal

Culinair genieten in Deventer

Wij nemen u mee op een culinaire reis, met fantastische
Frans Mediterrane combinaties en authentieke gerechten.

Ons Menu Arsenaal:

3-gangen menu: € 34,95 p.p.

voor-, hoofd- en nagerecht

bijpassend wijnarrangement voor € 19,50

4-gangen menu: € 44,95 p.p.

bijpassend wijnarrangement voor € 26,00

Restaurant 't Arsenaal

Nieuwe Markt 33-34 • 7411 PC Deventer

t. 0570-61 64 95 • f. 0570-61 57 52

www.restaurantarsenaal.nl

 Rest 't Arsenaal

 @restArsenaal

 Bekroond met een Bib Gourmand

de export maar desastreus voor de weidevogels. Mest op het land geeft meer bodemleven en dus volop kansen voor weidevogels maar wordt de mestgift te hoog, dan nemen vooral de grotere bodemdieren af en vinden de weidevogels, en dan met name de jonge vogels, niet meer genoeg voedsel. De productie van jongen neemt af en is niet meer voldoende om de sterfte binnen de populatie op te vangen, neem daarbij ook nog het steeds vroeger maaien (rond 10 mei, midden in de eerste geboortegolf van de Grutto) en een stukje predatie en het mag duidelijk zijn dat het niet goed gaat.

Predatie van weidevogels komt voor en kan, zeker als de populatie al onder druk staat, voor problemen zorgen maar het is een beperkt neveneffect van de werkelijke oorzaak van de achteruitgang. Uit een onderzoek van Sovon en Alterra (Teunissen W.A. et al. 2005) komen diverse predatoren naar voren en in totaal werden toen 15 diersoorten waargenomen als predator, 11 vogelsoorten en 4 zoogdiersoorten. Geen enkele predator was verantwoordelijk voor meer dan 20% van de kuikenverliezen bij weidevogels, wel zijn er drie soorten die een groter aandeel hebben dan andere soorten: Buizerd (12%), Blauwe Reiger (8-18%) en hermelijn (incl. wezel en bunzing 15%). Hierna volgt de Kraai met 6% en vervolgens nog Tornenvalk, Havik, Sperwer, Bruine Kiekendief, Kauw, Kleine Mantelmeeuw, Stormmeeuw, Ooievaar, rat, vos en kat. Deze soorten maken echter niet meer dan een paar procent van het totaal uit.

Recentelijk (24-12-2015) kwam de Vereniging Duurzame Landbouw Stad en Ommeland met het bericht om boerderijkatten te laten steriliseren of castreren omdat uit beelden van "cameravallen" is gebleken dat deze beestjes nu toch wel erg veel nesten van weidevogels leegroven. Door de beesten te steriliseren, is de populatie in toom te houden en zouden de katten minder ver van huis gaan (en dus niet bij de weidevogels komen?). Beter laat dan nooit zullen we maar zeggen maar of het helpt?

Weidevogels hebben het al vele jaren niet makkelijk en ook de recente afname van de Kievit en de Veldleeuwrik zijn daar voorbeelden van maar om daar nu de Ooievaar de schuld voor te geven, is wel erg makkelijk. Ze eten inderdaad wel eens een vogel maar het is en blijft een uitzondering en ze zullen zeker een soort niet geheel uitroeien, daar is veel meer voor nodig.

Literatuur

Alonso J.C., Alonso J.A. and Carrascal L.M. 1991. Habitat selection by foraging White Storks, *Ciconia ciconia*, during the breeding season. *Can. J. Zool* 69. 1957-1962.
Beintema A.J. 2015. De Grutto. Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen.
Beintema A.J., Moedt O. & Ellinger D. 1995. Ecologi-

sche atlas van de Nederlandse weidevogels. Schuyt & Co, Haarlem.

Boyan Milchev, Dragon Chobanov and Nicolai Simov 2013. Diet and Foraging habitats of non-breeding White Storks (*Ciconia ciconia*) in Bulgaria. *Arch. Biol. Sci.*, Belgrade, 65, 1007-1013.

Bijlsma R. G. 2012. Foeragegedrag en voedsel van Drentse Ooievaars *Ciconia ciconia*. *Drentse vogels* 26, 28-35

Cramp S. et al. 1994. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic-Oxford University Press, Oxford, New York.

Haverschmidt, Fr. 1949. The life of the White Stork, Leiden.

Jakub Z. et al. 2006. Food composition and energy demand of the White Stork *Ciconia ciconia* breeding population. Literature survey and preliminary results from Poland. 169-183. White Stork study in Poland: biology, ecology and conservation. 21-29. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznan.

Jonkers D. De Nederlandse Ooievaars in 1982.

Krapivny A. 1957. Nestling food of the White Stork in Bialowieza Primeaeval Forest. *Vesci Akad. Nauk BSSR, Ser Bijal. Navauk* 1: 91-98.

Muzinic J., & J. Rasajski 1992. On food and feeding habits of the White Stork, *Ciconia ciconia*, in the Central Balkans.- *Ecol. Birds* 14: 211-223.

Pinowska B. en Pinowska J. Feeding Ecology and Diet of the white Stork *Ciconia ciconia* in Poland.

p.381-396 in White Stork Status and Conservation, Proceedings of the First International Stork Conservation Symposium Walsrode, 14-19 October 1985.

Roodbergen M., Nienhuis J. en Majoor F. 2011. Habitatvoorkeur van broedende Ooievaars in de IJsselvallei. SOVON-onderzoeksrapport 2011/16. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Rooth J. 1957. Over het voedsel, de terreinkeus en de achteruitgang van de Ooievaar *Ciconia Ciconia* L., in Nederland. *Ardea* jaargang 45, aflevering 3/4. 93-116.

Theunissen W.A., Schekkerman H. en Willems F. 2005 predatie bij weidevogels. Op zoek naar de mogelijke effecten van predatie op de weidevogelstand. Sovon-onderzoeksrapport 2005/11. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen. Alterra-document 1292, Alterra, Wageningen.

Vrezec A. 2009. Insects in the White Stork *Ciconia ciconia* diet as indicators of its feeding conditions: the first diet study in Slovenia. *Acrocephalus* 30 (140): 25-29.

Zbigniew Kwiecinski et al. 2006. Food selection of the White Stork *Ciconia ciconia* under captive conditions. 21-29. White Stork study in Poland: biology, ecology and conservation. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznan.

Jeroen Kuipers

De Kerkuil

Algemene beschrijving

Van de 35 soorten Kerkuilen komen er in Nederland 2 ondersoorten voor. De donkere vorm, die zeer algemeen is en de zeldzame lichte soort. Bij de lichte soort is de onderzijde van het mannetje helemaal wit, die van het vrouwtje heeft kleine stippen (vlekken). Bij de donkere soort varieert de onderzijde van licht- tot donkerbruin gespikkeld met donkerbruine, ruitvormige vlekken.

Het lichaam van de Kerkuil is smal en bedekt met lichte veren en weegt slechts 300-400 gram. De brede vleugels hebben een spanwijdte van bijna een meter. De vrouwtjes zijn over het algemeen iets groter en zwaarder dan de mannetjes. De vogel heeft een grote kop met donkere ogen. De hartvormige vrijwel witte gezichtssluijer is rond de ogen roodbruin tot lichtbruin gekleurd. De vleugels zijn oranjebruin en gespikkeld met langwerpige zwart-witte druppelvormige vlekjes, die vanaf de kop naar de vleugeldeken steeds groter worden. Over de slag- en armpennen lopen duidelijke brede dwarsbanden.

Zijn opvallende, donkere ogen zitten vast in de oogkassen, daarom moet de Kerkuil zijn kop draaien als hij in een andere richting wil/moet kijken. Terwijl het lichaam roerloos op zijn plaats blijft, kan de uil de kop, zowel links als rechts 270 graden draaien. Een deel van het gezichtsveld wordt door beide ogen gezien (binoculair). Hierdoor kan de uil de afstand tot een prooi schatten. Pas na zonsondergang komt de kerkuil tevoorschijn.

Wist u dat de godin Pallas Athena de uil als symbool van de wijsheid gaf?

Bescherming

In 1992 heeft Vogelbescherming Nederland het rapport "Biologie en beschrijving van de Kerkuil *Tyto alba*: aanzet tot het beschermingsplan" uitgegeven. Dit rapport vormde de belangrijkste basis voor het rapport Soortbescherming van de Kerkuil, dat in 1996 door het Ministerie van Natuurbeheer en Visserij werd uitgebracht. Het plan richt zich vooral op de verbetering van de voedselsituatie van de Kerkuil. Dankzij het vele beschermingswerk dat door vrijwilligers, gesteund door Vogelbescherming Nederland, is verricht, zit de Kerkuil weer in de lift. Op de rode lijst is de Kerkuil van B (sterk bedreigd) naar C (bedreigd) opgeschoven.

Broedbiologie

Kerkuilen kunnen in alle maanden van het jaar broeden. De voedselsituatie moet dan wel optimaal zijn. Zo kunnen het gehele jaar door jonge Kerkuilen worden waargenomen. De meeste broedparen leggen in april en mei eieren. Jongen van een tweede of derde broedsel (uitzondering) vliegen pas laat uit.

Na een zachte winter en bij een groot aanbod van (veld)muizen wordt er eerder gebroed dan wanneer de omstandigheden slecht zijn, bijv. strenge winters of weinig voedselaanbod. Veel Kerkuilparen blijven gedurende het winterhalfjaar in hun voortplantingsgebied. De paarband is sterk en de paren zijn meestal trouw aan een eenmaal gekozen nestplaats. Weersomstandigheden en voedselschaarste kan er soms de oorzaak van zijn dat de uilen in de wintermaanden gaan zwerven.

Balts

Tegen het einde van hun eerste levensjaar zijn Kerkuilen geslachtsrijp. Vroeg in het voorjaar begint de balts, een ijselijk gekrijs van het mannetje. Dit geluid is op honderden meters hoorbaar en hij laat dit ook elk jaar weer opnieuw horen, ook al heeft hij een vrouwtje. Dit is ook een duidelijk teken van zijn territorium. Ook stimuleert deze "zang" bij paren en andere vrouwtjes de ontwikkeling van de eicellen. Tijdens de baltsvucht vliegen de mannetjes en vrouwtjes achter elkaar aan en laten daarbij veelvoudig "vleugelklappen" horen om uiteindelijk in de uitgekozen nestplaats te landen. Daar ligt voor het vrouwtje de bruidsschat al klaar, één of meerdere muizen. Het vrouwtje blijft steeds langer op het nest en laat dan ook duidelijk de bedelroep (blazen) horen. Pas na 6 weken wordt het eerste ei gelegd. Gewoonlijk legt de Kerkuil 4 tot 7 eieren. De eieren worden om de dag gelegd. Na een broedperiode van ± 30 dagen komt het eerste jong uit.

Jong van ongeveer 38 tot 42 dagen. Langzaam verdwijnen de donsveren achter de kop en het krijgt daarvoor in de plaats zijn eerste veren. De gezichtssluijer is volledig gekleurd en is hartvormig.

Bedreigingen

De Kerkuil is een muizenspecialist en kent de plaatsen waar gejaagd kan worden. Maar hij is ook zeer kwetsbaar: een hoog energieverbruik, weinig vetreserves en een slechte isolatie van het verenkleed maken hem gevoelig voor strenge winters. Sneeuwrijke winters met een sneeuwhoogte vanaf 7 cm kunnen

al funest zijn voor de uil. Een Kerkuil kan maar 8 dagen zonder voedsel. Ook verkeer is een oorzaak van een hoog sterftecijfer. Door een nieuwe manier van bouwen verdwijnen er steeds meer nestgelegenheden voor de Kerkuil, als alternatief nestelen ze vaak in nestkasten en holle bomen. Natuurlijke vijanden van de uil zijn steenmarter, Oehoe en Havik. Ook het verdwijnen van de natuurlijke habitat van de uil draagt hieraan bij. Moderne landbouw en het verminderde planten van tarwesoorten zorgt voor een teruggang in de muizenstand. Ook de opslag van graan is verdwenen, wat een leefgebied voor veel muizen was. Door de ruilverkaveling verdwenen de zgn. halfopen cultuurlandschappen, houtwallen, heggen en bossen, het ideale leefgebied voor de Kerkuil.

Voor de jacht gebruikt de Kerkuil zijn ogen en een zeer scherp gehoor.

Aan de rand van de sluiers bevinden zich grote oopeningen met stevige "huidplooien" die zeer beweeglijk zijn. Deze doen dienst als een soort richtmicrofoon. De asymmetrische stand van de oren is een extra aanpassing voor een optimaal gehoor. De rechterooropening ligt op ooghoogte terwijl de linkeropening 10-15 hoger ligt. Dat betekent dat het geluid een fractie van een seconde eerder bij het éne oor aankomt dan bij het andere. Zo kan de uil exact de locatie van de muis vaststellen. De structuur van de veren, vooral de grote slagpennen, vormt een aanpassing voor een geluidloze vlucht. De veren zijn buigzaam en voorzien van dons, terwijl de schacht van de buitenste handpen over de hele lengte fijne tandjes bevat.

Voedsel. Het menu van de Kerkuil bestaat voor het grootste gedeelte uit woelmuizen, spitsmuizen en ware muizen (98%). Ware muizen zijn o.a. bosmuis, huismuis, spitsmuis, rat en hamster. Vogels en amfibieën vullen het menu aan (2%). Braakballen worden uitgespuugd door de uil en hierin kan men de restanten vinden van de opgegeten prooi.

Tekst en foto's Rennie Veldhuizen

Nestkastenproject Sallandsche Golfclub

In de periode van 24 maart tot 7 juli 2015 hebben Wim Visser en ondergetekende voor het vierde jaar het broed- en legproces van diverse zangvogels gevolgd op de Sallandsche Golfbaan in Diepenveen. Bijzonder verheugd waren we met de constatering dat we dit jaar het grootste aantal zangvogels hebben kunnen waarnemen, namelijk 384. (In 2012: 303, in 2013: 337, in 2014: 322). Met name het grote aantal Koolmezen heeft ons erg verbaasd. Van de 74 kastjes zijn er 10 onbezet gebleven; de overige kastjes waren bezet door 177 Koolmezen, 133 Pimpelmezen, 66 Bonte vliegenvangers en 8 Boomklevers. Met Wil Gerritse hebben we op 26 mei 45 van de 66 Bonte vliegenvangers kunnen ringen, hetgeen natuurlijk een mooi resultaat is. Wil kon ook nog 3 volwassen Vliegenvangers ringen, omdat één van de ouders halstarrig haar of zijn kroost bleef bewaken. Om zoveel mogelijk vliegenvangers te kunnen ringen, hopen we dat we in 2016 wederom de juiste datum kunnen vaststellen waarbij je wel een beetje geluk moet hebben. Na 4 jaar constateren wij dat de variatie in het zangvogels toch erg gering is en Wim zal in overleg met experts van de VWG nagaan of het wenselijk is om kastjes op te hangen voor andere soortgenoten.

Met veel enthousiasme hebben ook dit jaar leden van de Golfclub o.l.v. Willem Beelaerts van Blokland ons begeleid en gezorgd dat we ons werk 'veilig' konden doen. Voor Willem was dit het laatste jaar (dank voor de prettige samenwerking!) en hij zal het stokje overgeven aan Té van Schothorst.

De evaluatie van dit mooie seizoen heeft inmiddels plaats gevonden op 9 oktober 2015 en in februari 2016 zullen we een nieuwe controleplanning maken.

Albert Luning

Bonte Vliegenvanger. Foto Harry Dijkerman

KAREL LASSCHE BV

Danzigweg 10, 7418 EN Deventer, Postbus 265, 7400 AG Deventer

BEHEER EN VERHUUR VAN:

- KAMERS

- APPARTEMENTEN

- HORECA-ETABLISSEMENTEN

TEL.: 0570 - 630071 FAX: 0570 - 630723
info@karelassche.nl www.karelassche.nl

open6dagenperweekdesgewenstversturenweuwbestelling de wandelwinkel jehaderallanggeweestmoetenzijn
 De Wandelwinkel
 kaarten wandelgidsen reisgidsen
 Bergkerkplein 5 7411 EN Deventer
 0570 615077 info@dewandelwinkel.nl
 www.dewandelwinkel.nl

Verstand van tuin & dier

Welkoop is de seizoenswinkel van Nederland. U kunt bij ons terecht voor producten en adviezen, toegespitst op de tijd van het jaar. Met steeds wisselende producten ziet onze winkel er dus telkens weer anders uit. Kom het buitenleven beleven in de winkel en laat u verrassen!

Korenmolen Eesterhoek
 Geertruida Cornelia
 Gorsselse Enkweg 2
 7213 LM Gorssel
 0575-492566

Voor tarwebloem,
 volkoren-tarwe-rogge-maismeel.
 Pannenkoekmeel en diverse broodmixen.

GORSSEL
 Molenveg 38

Gierzwaluwen

Een bijzondere vogel

Gierzwaluwen houden er een heel bijzondere leefwijze op na: een groot deel van hun leven bevinden ze zich in de lucht. Ze slapen er waarschijnlijk zelfs. Alleen tijdens de broedtijd (van mei-juli met een legsel van 2-3 eieren) zoeken ze nesten op om te paren en te broeden. Gierzwaluwen nestelen meestal in kolonies. Gierzwaluwen zijn nesttrouw: ze komen ieder jaar terug naar het oude nest. Deze nestplaatsen zijn jaarrond beschermd. Ze zoeken dan voedsel in een straal van 8 km rondom hun nestplaats.

Gierzwaluwnesten

Gierzwaluwen zijn van oudsher rotsbewoners die nestelen in nissen en gaten in rotswanden. In ons land zijn gierzwaluwen voor hun nest volledig afhankelijk van ruimtes in gebouwen.

Bijvoorbeeld onder dakpannen die niet helemaal goed meer liggen, maar eigenlijk in allerhande andere gaten en holtes in gebouwen. En dat is precies waarom gierzwaluwen tegenwoordig moeilijk een geschikte woonruimte vinden. Moderne gebouwen zijn tot in de puntjes geïsoleerd en kieren en gaten worden bij voorkeur gedicht. Door sloop en renovatie van oude gebouwen en wijken gaat veel broedgelegenheid verloren en raken gierzwaluwen daarom in de verdrukking.

Gierzwaluwtelploeg

In Deventer en omgeving is een groep tellers (van de VWG, het IVN en enkele andere geïnteresseerden) actief met het jaarlijks opzoeken van gierzwaluwnestplaatsen. Dat doen zij om te weten hoe het gaat met het aantal gierzwaluwen. Maar zij doen dat vooral om te weten waar gierzwaluwnesten zitten zodat ervoor kan worden gezorgd dat deze plaatsen bij verbouw/sloop of renovatie kunnen worden behouden of dat er tijdig vervangende nestgelegenheden komt. Jaarlijks wordt er een kort verslag uitgebracht van de gevonden nestplaatsen.

Extra tellers gewenst

Deventer is geen grote stad maar toch zijn er niet genoeg tellers om heel Deventer te dekken. We kunnen altijd extra tellers gebruiken.

Wat vraagt het tellen van je?

Op een mooie zomeravond in de 3e week van mei en in de 3e week van juni ga je een of meerdere avonden op pad. De gierzwaluwen komen altijd op hun nest slapen. Voor het waarnemen van een mogelijk nest zoek je naar plekken waar een gierzwaluw invliegt. Dat kan onder een dakpan zijn, onder een

dakrand, onder een windveer, achter een regenpijp. Eigenlijk overal waar maar een gaatje zit.

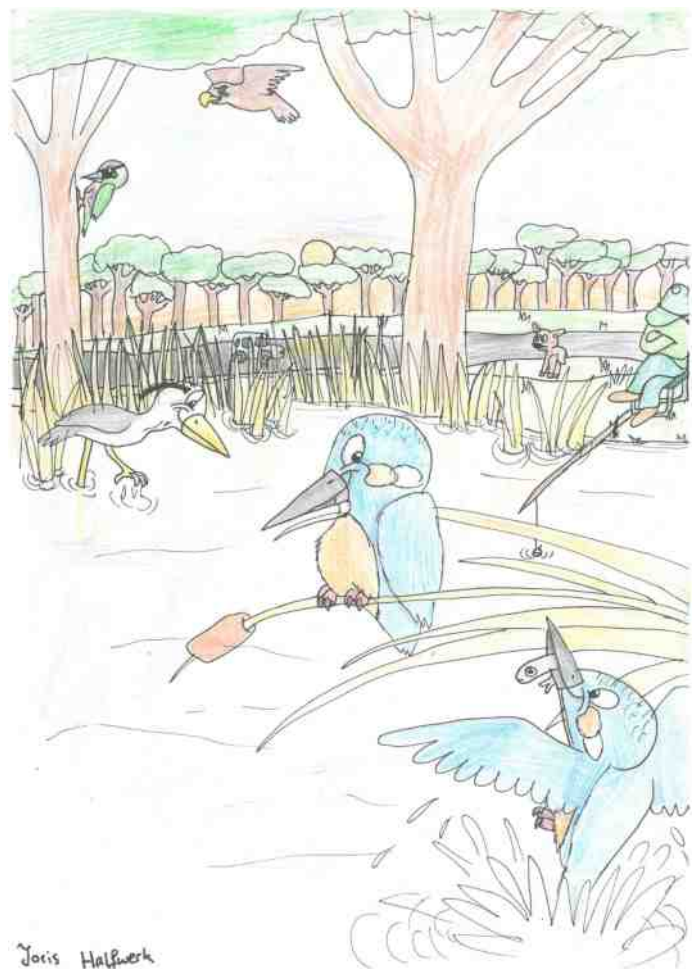
Wat moet je kunnen?

Gierzwaluwen zijn makkelijk te herkennen. Het komt dus vooral aan op het herkennen van hun gedrag. Ze zijn erg snel en 'verdwijnen voor je het weet in een gat'. Je kan altijd eerst mee met een teller die dit al vaker gedaan heeft. Je kan er natuurlijk ook voor kiezen om in een koppel te werken. Twee paar ogen zien meer dan een. En het is natuurlijk wel zo gezellig!

Meer informatie over gierzwaluwen vindt je op:
<http://www.vogelbescherming.nl/zoeken/q/?query=factsheet+gierzwaluw>
www.gierzwaluwbescherming.nl

Jeugjivogel

Dit keer twee ingezonden tekeningen van twee jeugdleden.

Joris Halfwerk
Joris Halfwerk

Kan een Kraai of Ekster kleuren zien?

In de Trouw van 7 augustus stond een leuk stuk van natuurjournalist Monica Wesseling met deze titel. Ik vond het zo leuk om te lezen dat ik het ingekort heb voor de IJsvogel in de hoop dat jullie het ook leuk vinden.

Het lijkt nutteloos voor een Kraai of Ekster om kleuren te zien. Anders dan bij gekleurde vogels hoeven zij het niet te gebruiken om een partner te verleiden. Hun voedsel scharrelen ze bij elkaar en ze eten vrijwel alles. Maar Kraaien en Eksters zien, net als de meeste vogels, meer en beter kleuren dan wij mensen. En dat is nuttig want vogels zijn heel visueel ingesteld. Daarom hebben ze in verhouding ook grote ogen. Het ontwerp van het vogeloog is hetzelfde als dat van een mensenoog. Ze hebben ook een netvlies met staafjes en kegeltjes. De staafjes 'zien licht' de kegeltjes 'zien kleur' en zorgen voor de scherpte. Nachtvogels zoals uilen hebben meer staafjes dan dagvogels.

Kleur zien

Mensenkegeltjes zien de drie primaire kleuren: rood, geel en blauw. De kegeltjes van een vogeloog zien veel meer kleurnuances en zijn vooral gevoelig voor geel, rood, oranje en groen licht. Hun kegeltjes zijn perfect afgestemd op de leefwijze van de vogel. Een IJsvogel heeft bijvoorbeeld extra veel rode kegeltjes omdat rood de schittering van het water neutraliseert. Vogels die onder water jagen hebben kegeltjes die juist extra blauw en groen zien.

Ultraviolet zien: eten, trekken en partnerkeuze

Vogels zien niet alleen meer kleuren maar ze zien ook ultraviolet licht omdat ze UV-kegeltjes hebben. En dat is echt heel erg handig. Veel kleuren hebben ook een UV-component (die mensen niet kunnen zien). Voor vogels kan rood daardoor wel vijf kleuren rood zijn. Daardoor kunnen vogels rijpe bessen onderscheiden van even rode maar onrijpere, minder suikerrijke bessen. De urine van bijvoorbeeld muizen zendt ook UV-licht uit. En zo kunnen jagende vogels via het urinespoor de muizen vinden. Hoe handig! UV-licht helpt niet alleen bij eten maar ook bij de trek. Als het bewolkt is en de zon is niet zichtbaar, dan gebruikt de vogel het UV-licht dat de zon uitzendt om de positie van de zon te bepalen.

En dan is er nog de verleiding van een partner. Dat doen veel vogels door zich te hullen in een kleurrijke verenpracht. Veren krijgen hun kleur door pigment en structuur. Kleur hebben de veren van Kraaien en Eksters niet maar structuur wel. De luchtbelletjes in het hoorn waaruit de veer is opgebouwd breken het licht. Die lichtbreking zorgt voor kleur, net al bij een regenboog. Zo krijgen zelfs Kraaien en Eksters opeens kleur! '50 tinten zwart' alleen voor wie het kan zien!

Myrthe Wennekes

Zomervogels in de winter

December 2015 heeft zowat alle warmterecords verbroken die er waren. De hoogste gemiddelde temperatuur ooit in december gemeten, het warmterecord met liefst 2,4 graden verbeterd, geen enkele maal nachtvorst.....

Nog aanwezige zomervogels

Onder zulke omstandigheden hoeft het niet te verwonderen dat er allerlei vogelsoorten zijn gezien die in deze maand normaliter diep in Afrika verblijven. Met temperaturen die gemiddeld hoger waren dan in april 2015 (!) konden achterblijvers in leven blijven die anders al lang het loodje hadden gelegd. Bij Waarneming.nl kwamen in december o.a. meldingen binnen van Purperreiger, Kwartel, Strandplevier, Witwangstern, Tapuit en Gekraagde roodstaart.

Nog in leven

Verskillende zomervogels bleken ook op de eerste dagen van 2016 nog in leven, waaronder een Zomertaling aan de Amstel, een Zomertortel in Strijensas, enkele Boerenzwaluwen bij Huizen en wellicht elders, een Paapje bij Arcen en een Zwarte Roodstaart bij de Veenoord- en Teugsekolk bij Deventer. Hoe het verder gaat? We herinneren ons de winter van 2011/12, die eveneens boterzacht begon (met ongewone Zomervogels tot voorbij Oudjaar), maar een gemeen slot in Februari kende.....

Sovon

Met een kleine aanvulling van de redactie

Zeehonden en Flamingo's

Voorheen zou het niet bij me opkomen dat een dergelijke combinatie buiten een dierentuin in Nederland te zien zou zijn.

Sinds onze eerste kennismaking met de Vogelwerkgroep De IJsselstreek weet ik dat je met je eigen ogen kan zien dat dat werkelijk mogelijk is.

Het is ons (mijn man Dick en ik) overkomen! Tijdens de excursie naar de Maasvlakte. Toen we vandaag een dagje achter een heel aantal leuke mensen van die werkgroep aanliepen!

Dick en ik wonen in Leiden, we hebben een stukje rietland nabij Nieuwkoop, een huisje in Otterlo en vrienden in Deventer. Via die vrienden hoorden we over de bijzondere excursies van de Vogelwerkgroep en hebben we ons vorige zomer als lid van de club aangemeld.

De excursie naar de Maasvlakte wilden we graag doen; we waren er nog nooit geweest en hadden begrepen dat daar een Arendbuizerd te zien zou kunnen zijn.

Ab Winkelman had ons laten weten dat we elkaar 's morgens rond half tien zouden kunnen treffen bij De Stormvogel aan de Noordoever van Oostvoorne. We voelden ons meteen welkom te midden van al die prettige, aardige, wandelende vogelboeken, die ons

met hun prachtige verrekijkers vrijwel meteen uitnodigden om mee te kijken naar de Brilduikers en de Wilde zwanen in de verte op het meer. Het was de hele dag feest!

Via de Maasvlakte naar de Brouwersdam en vandaar naar de Grevelingen met prachtig weer en een frisse wind.

Als je nooit zo'n mooie Zwarte zee-eend gezien hebt, als je wel een kwartier lang op een paar meter afstand naar een groep Drieteenstrandlopertjes en Aalscholvers mag staan kijken, als je door een enthousiaste kenner gewezen wordt op de prachtige groene kop van het mannetje Brilduiker, glinsterend in de zon, als je wel meer dan een tiental malen de nieuwsgierige kop van een grijze zeehond hebt zien opduiken tussen de golven, als je de Tureluur hebt zien scharrelen in het lage water, als je de baltsroep van de Wulp talloze malen hebt mogen beluisteren en als je dan tenslotte aan het einde van de dag óók nog een groep van wel 50 Flamingo's met jongen langs de nevelig wordende kust hebt mogen zien waden... zeg nou zelf...dan is het toch in één woord "FEEST."

Dank, ook namens Dick, voor een prachtige excursie met fantastische kenners als leermeesters op ons prille pad!

Lies van den Hout

Uitzichtpunt Maasvlakte Foto Lies van den Hout

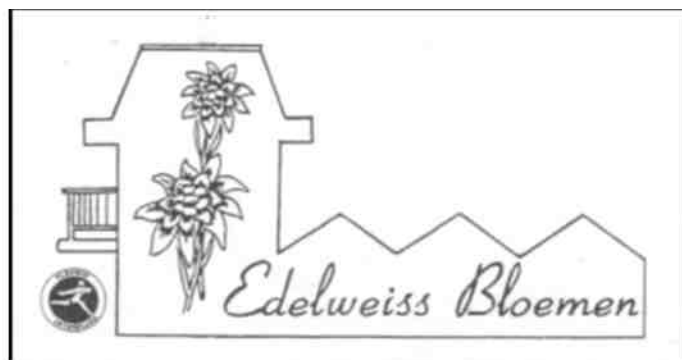
Drieteenstrandlopers Foto Harry Dijkerman

Scholekster. Foto Harry Dijkerman

Steenloper. Foto Harry Dijkerman

BAKKERIJ

**BAKKERIJ
BRIL**

Rijksstraatweg 24
7383 AR Voorst
Telefoon 0575-501271
Fax 0575-502717

**KOFFIE-EN
THEESCHENKERIJ**

schaap
opticiens

Waltorenpad 5 Deventer
Tel. 0570 61 69 77
www.schaapopticiens.nl

Stichting Natuur Anders

Onderhoud en/of aanleg van

- landschap
- tuin en park
- ecogroen
- natuurlijke tuinen

www.stichtingnatuuranders.nl

VAN MOURIK

Winkel
Saxbergerweg 82
7412 BG Deventer
telefoon 0570 - 613730
fax: 0570 - 642958

Jaar van de Kievit

Het gaat niet goed met een van de bekendste weidevogels, de Kievit. Vanaf halverwege de jaren 90 neemt het aantal broedende Kieviten in ons land in rap tempo af. In de periode 2005-2014 zelfs met bijna 5 procent per jaar. Daarom is 2016 door Sovon en Vogelbescherming Nederland uitgeroepen tot het Jaar van de Kievit.

Tot in de jaren 80 nam de broedpopulatie van de Kievit in Nederland toe maar daar is rond 1990 duidelijk een verandering in gekomen. In 2013 was nog ongeveer de helft van de broedaantallen van 1990 aanwezig. De laatste schatting van het aantal broedparen ligt tussen de 160.000 - 240.000 (Weidevogelbalans 2013). Waarom neemt de Kievit tegenwoordig met bijna 5% per jaar af? Er zijn sterke aanwijzingen dat steevast te weinig Kieviten hun eerste weken overleven. Daarom doen we in dit jaar onderzoek naar de overleving van kuikens. Daarbij kijken we ook naar het effect van bepaalde maatregelen op de overlevingskansen. Bij onze analyse betrekken we daarnaast historische gegevens over het broedsucces. De kennis die we daarmee opdoen, is onmisbaar bij het treffen van de juiste maatregelen om de Kievit weer een kans te geven.

Vogels en zintuigen

Betsy Bang

Haar naam is klein, maar haar daden zijn groot. Betsy Bang komt de eer toe de grote impuls te hebben gegeven tot onderzoek naar het reukvermogen van vogels. Lange tijd, tot grofweg halverwege de vorige eeuw, werd aangenomen dat vogels niet konden ruiken. Bang was medisch illustrator aan de Johns Hopkins University in Amerika. Zij tekende de neusholtes van diverse soorten vogels in het kader van een onderzoek naar ademhalingsproblemen. Haar viel het op dat er grote verschillen waren, maar ook overeenkomsten, zelfs met de reukorganen van de mens. Op grond van anatomische kenmerken concludeerde ze in een artikel in Nature en 1960 data vogels moesten kunnen ruiken.

Onderzoeksvragen

Wat is de kuikenoverleving van de Kievit?

Hoe is deze op bouwland (met name maïs) en op kruidenrijk of kruidenarm grasland?

Hoe effectief zijn de beschermingsmaatregelen (bijv. randenbeheer op bouwland en kruidenrijk grasland) voor kievitkuikens?

Kan het vastgestelde gedrag van Kieviten (broedcodes) tijdens BMP-tellingen als maat dienen voor het reproductiesucces?

Wat is de ontwikkeling in het aantal eieren dat per succesvol legsel uitkomt en verschilt dit per gewastype?

Meedoen

Hoe kun je meedoen aan het Jaar van de Kievit?

Aan broedvogeltellers vragen we om extra aandacht te besteden aan alarmerende vogels en de aanwezigheid van kuikens (broedcodes 7 en 12).

Daarnaast zijn er verspreid over het land onderzoeksgebieden waarin volwassen en jonge Kieviten geringd worden. Voor die gebieden zoeken we vrijwilligers die in april en mei met regelmaat geringde vogels willen aflezen.

Iets later werd daar door een toevalligheid een overtuigend bewijs van gevonden. De Union Oil Company in Amerika hield zich bezig met winning en transport van olie- en gasproducten. Aardgas is geurloos en daarom werd daar een sterk onwelriekend gas aan toegevoegd, zodat men het meteen merkte als er ergens een lek was. Al in de jaren dertig was het personeel van de Company opgevallen dat er vaak kalkoengieren afkwamen op leidingen waaruit het stinkend gemaakte gas ontsnapte.

Nadat onderzoeker Kenneth Stager hiervan hoorde deed hij experimenten in het veld en kwam zo tot de conclusie dat het toegevoegde gas hetzelfde was dat vrijkomt bij slechte adem, in de darmen en als gevolg van rotting in kadavers. Het is dit gas dat gieren vertelt dat er een kadaver ligt te wachten. Zij ruiken dat vanaf grote afstanden.

Verliefde Zilvermeeuwen

Hoewel kinderen op de boot naar een waddeneiland gek op ze zijn, zijn ze over het algemeen niet geliefd. Ze kijken gemeen, eten jonge bergeendjes op en gedragen zich agressief. Voor vogelaars geldt ook nog eens dat ze verdomd lastig te determineren zijn. Wie durft in één oogopslag te zeggen of die ene "grote" meeuw een Zilvermeeuw is dan wel een Geelpoot- of een Pontische meeuw. Zijn het adulte vogels dan lukt dat vaak nog wel na enig getuur, maar de meeste vogelaars haken meteen af als het om onvolwassen vogels gaat. Juveniel, eerste winter, tweede kalenderjaar, derde "KJ", subadult...., één grote warboel! Ik begrijp dat dus wel, ik vind het ook een lastige vogelgroep, maar toch is die miskennis jammer. Het zijn echt heel interessante en vooral ook mooie vogels. Zoals ze achter een vissersboot kunnen hangen tegen een strakblauwe lucht: wat een plaatje! En wie had bijvoorbeeld dertig jaar geleden durven voorspellen dat er nu jaarlijks Kleine Mantelmeeuwen broeden op de platte daken in het havengebied van Deventer? En sinds enkele jaren verdenk ik ook de Zilvermeeuw hiervan. Jaarlijks zie ik in de havens enkele broedverdachte paren rondhangen (foto 1), maar keihard bewijs voor broeden heb ik nog steeds niet.

Ook dit jaar wordt het weer spannend: gaat de Zilvermeeuw wel of niet broeden? Zullen we een nest kunnen vinden? In ieder geval maken sommige paren zich al weer op voor het voorjaar. Vanaf half januari zie ik ze alweer gepaard rondvliegen, in vol ornaat, mooi in broedkleed. Het grauw gestreepte winterkoppie met rasta strepen is opeens schitterend wit geworden, de snavel extra kleurig en de eerste baltspassen worden al uitgeprobeerd. Tegelijkertijd worden ze luidruchtiger en kun je dat rauwe meeuwengekrijs gewoon boven het stadscentrum horen. Je doet je ogen even dicht en je waant je in de duinen van Schiermonnikoog. Heerlijk! Zo hoef ik dus nooit te reizen en bespaar ik enorm op mijn CO2-uitstoot....

Op 8 februari dit jaar had ik het geluk om vlak bij het Worpplantsoen zo'n verliefd paartje te mogen fotograferen. Ze liepen zij aan zij op het grasland bij het pontje, zich niets aantrekkend van de vele wandelaars. Ze gingen vooral op in elkaar. Pa stond druk te trappelen, niet uit hormonaal ongeduld, maar om wormen uit het natte grasmat omhoog te jagen (foto 2). Die werden dankbaar door moeder de vrouw opgepikt; zij moet tenslotte binnenkort in topconditie zijn om die drie grote eieren te kunnen produceren. Als dank mocht pa haar af en toe even knuffelen (foto 3). Zo zie je maar weer dat Zilvermeeuwen ook heel lief kunnen zijn. Om ma alvast in nestelstemming te brengen trok pa af en toe een grasspriet uit de grond (foto 4) die hij dan aan zijn liefje overhandigde. Valentijnsdag komt eraan, moet hij gedacht hebben. Zij op haar beurt antwoordde door ook aan een grasspriet te gaan trekken. Ze had de boodschap begrepen!

Dus wie weet is het dit jaar bingo op de daken bij de havens en kunnen we de Zilvermeeuw toevoegen aan onze broedvogellijst. Maar wie-o-wie gaat dat nest vinden?

Piet Schermerhorn

Informatie Vogelwerkgroep "De IJsselstreek"

Vogelwerkgroep "De IJsselstreek" is een actieve vrijwilligersorganisatie, die zich sinds 1967 bezighoudt met de bescherming van vogels in het IJsselgebied tussen Wijhe en Zutphen.

De activiteiten van de werkgroep bestaan onder meer uit cursussen, nestkastonderhoud, inventarisaties en tellingen van soorten en speciale gebiedsinventarisaties.

Maandelijks vindt een ledenbijeenkomst plaats in de Ulebelt, Maatmansweg 3 7425 NC Deventer (niet in de maanden juli en augustus!). Ook zijn er maandelijks excursies.

Lid worden:

Mail Tineke Hirschler, vwgijsselstreek@gmail.com

Contributie: Leden € 14,-

ABN-AMRO bank: rekeningnummer IBAN NL28ABNA0470387297
t.n.v. vogelwerkgroep "De IJsselstreek"

Contactpersonen:

Informatie oevervaarders:	H. Hietbrink, 0575-491992
WOP onderzoek en Publicaties o.a. tellingen Kolonievogels	E. Veldhoen, estherveldhoen@gmail.com P. Schermerhorn, pschermerhorn@concepts.nl
Stenuilenwerkgroep:	A. Buijtenhek, anne2205@gmail.com
Kwartelkoning en roofvogels:	W. Gerritse, 0570-591983
Waarnemingen:	J. Kuipers, jkuipers01@gmail.com
Junior Vogelclub 10-14jaar:	M. Hoksberg, 06-24129174
Watervogeltelling:	E. Somhorst, e.somhorst@hotmail.com
Invulling programma ledenavond:	H. Dijkerman, harry-dijkerman@zonnet.nl

Gewonde vogels: St. Vogelasiel Noah, Halle, 0314-390027
E. vd Werf, Kampen, 06-22604478

Internetsite: www.vwg-deijsselstreek.nl
Contactadres: vwgijsselstreek@gmail.com

Inleveren kopij voor volgende editie (Nr. 84) van de IJsvogel voor 15 juli 2016 bij Ellen Somhorst.

Tekst zonder opmaak aanleveren in Word! Foto's liefst in origineel formaat. Minimaal 2,5 Mb groot.

Excursie Rijnstrangen

Op zondag 5 juni is er in samenwerking en onder begeleiding van de VWG Arnhem een excursie naar de Rijnstrangen. Wat we daar kunnen zien zijn: roerdomp, grote karekiet, baardman, zwarte stern en tal van zingende moerasvogels.

Deze excursie loopt gedeeltelijk door een gebied waar je normaal niet mag komen. Dit is een kwetsbaar gebied en daarom is er maar een beperkt aantal plaatsen beschikbaar voor deze excursie. Het maximum is 15 personen. Excursie duurt ongeveer 5 uur.

Starttijd bij de Rijnstrangen is 6:00 uur! Vertrek vanaf de Ceintuurbaan is dan 4:30 uur!

Er zijn nog plaatsen over dus als je meewilt geef je dan op bij: harry-dijkerman@zonnet.nl

Excursies en activiteiten

15 t/m 17 april: Voorjaarsweekend Dwingelderveld

16 april: Watervogeltelling. 9:00 uur verzamelen

23 april: Boetelerveld (1/2 dag excursie), vertrek 08.00 uur - "De eerste zang"
Verzamelen: 8:00 uur hoek Ceintuurbaan.

10 mei: Ledenvergadering. Lezing verzorgd door Jeroen Kuipers. Onderwerp is nog niet bekend

28 mei: Landgoed Zonnebergen ((1/2 dag, hele vroege fietsexcursie!) "Hoe laat begint welke vogel te zingen". Verzamelen op de fiets: 5:30 uur !!!! hoek Ceintuurbaan.

1 juni: Ledenavond. Seizoenafsluiting bij de Nachtzwaluwen op de Sallandse Heuvelrug

5 juni: Excursie Rijnstrangen. Verdere info bladzijde 23

11 juni: Extra avond excursie: Nachtzwaluw op de Sallandse heuvelrug. "Een van de meest bijzondere actieve nachtvogels" Verzamelen om 20.30 uur Ceintuurbaan.

25 juni: Barcherveen (hele dag, dus koffie en brood mee!)
"We gaan op zoek naar de vogels van het hoogveen". Verzamelen: 7:00 uur hoek Ceintuurbaan.

7 september: Ledenavond. Diapresentatie vakantiefoto's. Max. 8 foto's uiterlijk op 31 augustus 2016 inleveren bij harry-dijkerman@zonnet.nl

17 september: Watervogeltelling. 9:00 uur verzamelen

Watervogeltelling is altijd met de fiets vanaf de spoorbrug in Deventer naar het pontje bij Gorssel

Aanmelden excursies bij:

Ab Winkelman: 06-54687851; ajw.winkelman@hotmail.com

Ronald Groenink: 06-51095815 ronald.shikra@hetnet.nl

Harry Dijkerman: 06-22379074 harry-dijkerman@zonnet.nl

Bij vervoer per auto wordt de brandstof met de bestuurder verrekend op basis van 0,20 cent per kilometer!

Vertrek excursies bij de voormalige Tropische Landbouwschool, hoek Centuurbaan – Brinkgreverweg.

Belangrijk: Voor alle excursies graag tijdig opgeven (tot 2 dagen voor excursie) bij bovenstaande personen. Vermeld altijd of je beschikt over vervoer, of je wilt rijden en hoeveel personen er mee kunnen of dat je met iemand anders wilt meerijden